

японський уряд, наприклад, застосовує особливий статус до підприємств, які впроваджують нові технології. Для цього спеціально створено Японський банк розвитку з Фондом удосконалення національних технологій, розроблено Програму позик і інвестицій. Україна в цьому плані значно відстає. Проте економічні умови в ній складаються на користь розвитку малого підприємництва.

Вирішення проблеми зростання прибутку та рентабельності в сучасних умовах об'єктивно пов'язане з наявністю щонайменше двох альтернативних напрямів: удосконалення технології та оптимізація витратного процесу. Ці напрями відрізняються один від одного, однак між ними існує і певний зв'язок. Удосконалення облікового процесу займає одне з провідних місць в забезпеченні зростання ефективності та якості виробництва, що в кінцевому результаті має позитивний вплив на фінансові результати діяльності.

Враховуючи той факт, що величина витрат на виробництво продукції безпосередньо впливає на прибутковість і рентабельність – на перший план висувається питання забезпечення оптимального рівня витрат, зниження собівартості продукції, яка виробляється. Досягти цього неможливо без чітко налагодженої системи обліку витрат.

Одним із напрямів такого удосконалення виступає теза про необхідність якнайповнішого прямого включення понесених витрат у собівартість виробленої продукції. Існуюча сучасна система обліку, на жаль, не в повній мірі відповідає цим вимогам, а також вимогам управління в цілому. Застосування в практичній роботі бухгалтерії підприємств рекомендацій національних стандартів щодо обліку витрат супроводжується цілою низкою проблем, що, в першу чергу, пов'язані з визначенням виробничої та повної собівартості виробленої продукції, встановленням науково обґрунтованої ціни на неї та забезпеченням конкурентноздатності.

Список використаних джерел:

1. Комаринський І.М., Свірін В.В. Напрями активізації підприємницької діяльності малого підприємництва в процесі становлення ринкової моделі господарювання. Регіональна економіка : науково-практичний журнал. – 2001, – № 2. – С. 50-59.
2. Саченко С.І. Класифікація витрат і калькулювання собівартості хлібопекарної продукції в контексті національної реформи бухгалтерського обліку. Вісник Технологічного університету Поділля. Економічні науки. – Хмельницький: ТУП, 2003. - С.180-182.
3. Чубар О.Г. Класифікація факторів та їх використання у підвищенні ефективності виробництва у хлібопекарній промисловості. Соціально-економічні дослідження в перехідний період (Щорічник наукових праць). Випуск 4 .НАН України, Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відповідальний редактор М.І.Долішній. – Львів, 1998. – 471 с.
4. Audretsch D.V. The Market and the State.- Harvester Wheatsheaf. –1992. – 145p.

Саченко С.І.

кандидат економічних наук, доцент

Горбатюк О.А.

здобувач другого (магістерського) рівня

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Аудиторська діяльність необхідна для удосконалення та управління внутрішньогосподарським процесом. Діяльність підрозділу внутрішнього аудиту має здійснюватись із

застосуванням систематичного, послідовного та ризик-орієнтованого підходів до оцінки об'єкта внутрішнього аудиту та сприяти удосконаленню системи управління, внутрішнього контролю та управління ризиками через надання незалежних й об'єктивних висновків та рекомендацій, згідно наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту» від 04.10.2011р. №1247 [1].

Слід виділити два організаційні моменти:

1. Як організовується робота аудитора;
2. Як організовується проведення аудиторських перевірок.

Аудиторське завдання – це певний план роботи, який безпосередньо виконується під час проведення внутрішнього аудиторського дослідження.

Внутрішній аудит являє собою незалежну, об'єктивну перевірку яка спрямована на удосконалення системи управління, та надання консультацій з метою підвищення ефективності управління.

Під внутрішнім аудитом розуміється організована на підприємстві, діюча в інтересах його керівництва та (або) власників і регламентована внутрішніми нормативними актами система контролю за дотримання встановленого ведення бухгалтерського обліку, складання та подання звітності, внутрішнього її аналізу, та надійністю функціонування всієї системи внутрішнього контролю[2].

Потреба у внутрішньому аудиті виникає на підприємствах в різних ланках економіки, особливо на великих підприємствах, які мають відокремлені філії, дочірні та підпорядковані підприємства. Аудитор який проводить внутрішню перевірку на сам перед має перевірити облікові процеси для правильного формування зведеної чи консолідованої зовнішньої, і на сам перед, внутрішньої звітності. Працівники філії, дочірніх та (або) підпорядкованих підприємств, окремих підрозділів не завжди дотримуються єдиної методики ведення фінансового, бухгалтерського, управлінського обліку, і у цьому випадку внаслідок відсутності єдиного методологічного підходу одні й ті ж операції відображають по різному, що може стати причиною недостовірності консолідованої звітності.

Як правило, до функцій внутрішнього аудита належать:

- перевірка систем бухгалтерського обліку й внутрішнього контролю, їх моніторинг і розробка рекомендацій з поліпшення цих систем;
- перевірка бухгалтерської й оперативної інформації, включаючи експертизу засобів та способів, що використовуються для ідентифікації, оцінки, класифікації такої інформації й складання на її основі звітності, а також спеціальне вивчення окремих статей звітності, включаючи детальні перевірки операцій, залишків по бухгалтерських рахунках;
- перевірка дотримання законів і інших нормативних актів, а також вимог облікової політики, інструкцій, рішень і вказівок керівництва й (або) власників;
- перевірка діяльності різних ланок управління;
- оцінка ефективності механізму внутрішнього контролю, вивчення й оцінка контрольних перевірок у філіях, структурних підрозділах економічного суб'єкта;
- перевірка наявності, стану й забезпечення збереження майна економічного суб'єкта;
- робота над спеціальними проектами й контроль за окремими елементами структури внутрішнього контролю;
- оцінка використовуваного економічним суб'єктом програмного забезпечення;
- спеціальні розслідування окремих випадків, наприклад підозр у зловживаннях;
- розробка й подання пропозицій по усуненню виявлених недоліків і рекомендацій з підвищення ефективності управління.

Відповідальність за виконання своїх обов'язків внутрішній аудитор несе тільки перед власниками й (або) керівництвом підприємства.

У свою чергу недостовірна інформація не дає змогу реально та адекватно оцінювати стан підприємства та його фінансове становище в цілому, а також правильно визначити напрямки його подальшого розвитку.

На підприємстві внутрішній аудит здійснюється спеціально створеним підрозділом, як правило який підпорядковується у функціанальному аспекті Раді директорів, аудиторському комітету або загальним зборам власників підприємства.

Після проведення внутрішнього аудиту можна визначити оцінку ефективності діяльності підприємства в цілому, а також підвищення якості процесу використання вкладених активів, при цьому зберігати та захищати інтереси власників суб'єкта господарювання.

Відповідно до цього включають такі заходи захисту інтересів: контроль за здійсненням операції господарськими засобами; приймання участі у проведенні річної інвентаризації; проведення аудиту фінансової звітності відповідно до затвердженого плану аудиторських перевірок; проведення економічного аналізу діяльності суб'єкта господарювання і т. д.

Таким чином на нашу думку внутрішній аудит необхідно запроваджувати на більшості підприємств України.

Отже, враховуючи вище зазначене, можна зробити висновок, що внутрішній аудит допомагає підприємству досягти поставлених цілей, використовуючи Стандарти внутрішнього аудиту, а також підвищувати ефективність процесів управління ризиками, контроль і управління організацією.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту: наказ Міністерства фінансів України від 04.10.2011р. №1247 (із змінами внесеними в наказі) Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1219-11>
2. Сиротюк Г. Внутрішній аудит: проблемні аспекти та перспективи розвитку / Г. Сиротюк, Л. Петришин : [Електроний ресурс]. – Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2013_04_18_19_kampodilsk/sekcija_7_2013_04_18_19/vnutrishnij_audit_problejni_aspekti_ta_perspektivi_rozvitku/27-1-0-598

Серединська В.М.

кандидат економічних наук, доцент

Литвин З.Б.

кандидат економічних наук, доцент

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ЕВОЛЮЦІЯ МЕТОДІВ АНАЛІТИЧНОГО ОБГРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Для реалізації своїх довгострокових цілей підприємство може застосувати певну сукупність методів стратегічного управління, які взаємодіють між собою, ґрунтуються на різноманітних теоріях, практиках управління та є їх своєрідним синтезом та інтеграцією.

На початку ХХ століття для обґрунтування стратегії розвитку підприємства використовувалися показники фінансового характеру. Зокрема, застосування, так званої, «моделі Дюпона» допомагало менеджерам, на підставі вивчення причинно-наслідкових зв'язків між основними показниками діяльності, збільшувати прибуток, обсяги продажів, прискорювати оборотність капіталу та оптимізувати його структуру, прогнозувати темпи економічного зростання.